

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000783

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-02-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ НУБіП України № 494 "С" від 29.03.2024 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чміль Алла Сергіївна

2. Alla S. Chmil

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка підприємств та галузей національного господарства

Дата захисту: 11-03-2024

Спеціальність за освітою: Економіка підприємства

Місце роботи здобувача: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): РСВР 082

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.39.43, 06.56.21

Тема дисертації:

1. Розвиток ринку продукції бджільництва України в умовах глобальних викликів
2. Development of the Ukrainian beekeeping market in the context of global challenges

Реферат:

1. Дисертацію присвячено дослідженню актуальної науково-прикладної проблеми розвитку ринку продукції бджільництва України в умовах глобальних викликів, а також розробленню та обґрунтуванню теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо розвитку ринку на період до 2030 року з використанням економетричної моделі часткової рівноваги AGMEMOD. На основі узагальнення підходів до трактування понятійного апарату щодо визначення термінів «ринок», «аграрний ринок» та «ринок продукції бджільництва», узагальнення поглядів вітчизняних й іноземних науковців, з позиції системного підходу запропоновано власне визначення поняття «ринок продукції бджільництва». «Ринок продукції бджільництва» – система економічних відносин, що складаються в процесі виробництва, обігу та розподілу харчової продукції галузі (меду, бджолиного пилку, прополісу, маточного молочка тощо), сировини для харчової, переробної і фармацевтичної промисловості (бджолиний віск, бджолина отрута тощо), а також

надання послуг по запиленню ентомофільних сільськогосподарських культур, а також апітерапії (лікування й профілактика захворювань за допомогою продукції бджільництва). Встановлено, що головними завданнями галузі бджільництва є забезпечення продовольчої безпеки держави через виконання нею екологічної, економічної та соціокультурної функції. Визначено, що для розвитку ринку продукції бджільництва є вкрай важливим завданням є його сегментація на окремі цільові ринкові ніші. У дисертації представлено авторську концепцію методологічних підходів побудови нового сектору бджільництва в моделі AGMEMOD та розроблено нові сценарії розвитку цього ринку виходячи з поточної світової економічної ситуації, та особливостям функціонування економіки в період пандемії COVID-19, а також повномасштабного воєнного вторгнення Росії. Вперше в Україні та в історії використання економетричної моделі AGMEMOD нами окремо виділено, розроблено, наповнено та змодельовано сектор бджільництва України. З метою кількісної оцінки результатів введення державної підтримки, а також впливу пандемії COVID-19 в роботі використано динамічну економетричну модель часткової рівноваги AGMEMOD, за допомогою якої можна змодельовати наслідки змін та вплив агрополітичних рішень на виробництво, імпорт, експорт, споживання, ціни, переробку, а в нашому випадку ще і на кількість бджолиних колоній та їх продуктивність по виробництву меду до 2030 року. Для того, аби змодельовати та правильно оцінити розвиток ринку продукції бджільництва в Україні до 2030 року в роботі розроблено наступні сценарії: «Базовий», «COVID-19» та сценарій «Державна підтримка». В підсумку це дало змогу порівняти та кількісно визначити результати впливу прийняття управлінських рішень та економічних шоків пов'язаних із пандемією COVID-19 на розвиток галузі бджільництва України. Для аналізу потенціалу майбутнього розвитку бджільництва та виробництва меду в Україні розроблено середньострокові прогнози щодо кількості бджолосімей, виробництва, використання та торгівлі медом. Відповідно до сценарію «Базовий», прийнято гіпотезу про те, що економічна та політична ситуація в світі до 2030 року буде відповідати умовам 2020 року. Враховуючи дане припущення оцінено розвиток галузі бджільництва і змодельовано прогноз розвитку галузі бджільництва до 2030 року, максимально наближеним до реальних значень показників, які ми визначали при створенні сектору (кількість бджолиних сімей, обсяги виробництва меду, споживання, імпорт та експорт, ціна тощо). За результатами змодельованого сценарію «Державна підтримка» визначено, що пряма державна підтримка бджолярам у вигляді прямих дотацій на 1 бджолину сім'ю позитивно впливатиме на розвиток галузі бджільництва України, та призведе не тільки до нарощування кількості бджолосімей та як наслідок нарощування обсягів виробництва продукції, а й до збільшення кількості офіційно зареєстрованих пасік, підприємств та виходу з тіньового ринку виробників продукції бджільництва. В дисертації розроблено пропозиції щодо подальшого розвитку ринку продукції бджільництва на основі розробленої багатофакторної економетричної моделі та отриманих результатів в ході моделювання та прогнозування для оцінки впливу на сектор економічних та політичних чинників в умовах глобальних викликів. Нами також було розроблено за цією методикою ще один «Базовий» сценарій, який відрізнявся лише іншими припущеннями. При моделюванні сценарію «COVID-19» взято оновлені екзогенні параметри за даними Світового Банку, USDA та Міжнародного валютного фонду. За результатами цього прогнозу, пандемія COVID-19 суттєво не вплинула на прогноз розвитку ринку продукції бджільництва.

2. The dissertation is devoted to the study of the actual scientific and applied problem of the development of the Ukrainian beekeeping market in the context of global challenges, as well as the development and substantiation of theoretical and methodological provisions and practical recommendations for market development for the period up to 2030 using the AGMEMOD partial equilibrium econometric model. Based on a generalization of approaches to the interpretation of the conceptual apparatus for defining the terms "market", "agricultural market" and "beekeeping products market", and a generalization of the views of domestic and foreign scholars, the author proposes her own definition of the concept of "beekeeping products market" for a more complete understanding from the standpoint of a systematic approach. The "beekeeping products market" is a system of economic relations that develop in the process of production, circulation and distribution of food products (honey, bee pollen, propolis, royal jelly, etc.), raw materials for the food, processing and pharmaceutical industries (beeswax, bee venom, etc.), as well as the provision of services for pollination of entomophilic crops and apitherapy (treatment

and prevention of diseases with the help of beekeeping products). It is established that the main tasks of the beekeeping industry are to ensure the food security of the State through its environmental, economic, socio-cultural functions. It is determined that for the development of the beekeeping market, it is extremely important to segment it into separate target market niches. The dissertation presents the author's concept of methodological approaches to building a new beekeeping sector in the AGMEMOD model and develops new scenarios for the development of this market based on the current global economic situation and the peculiarities of the economy during the COVID-19 pandemic, as well as Russia's full-scale military invasion. For the first time in Ukraine and in the history of using the AGMEMOD econometric model, we have separately identified, developed, filled and modeled the Ukrainian beekeeping sector. In order to quantify the results of the introduction of state support, as well as the impact of the COVID-19 pandemic, we use the dynamic partial equilibrium econometric model AGMEMOD, which can be used to simulate the effects of changes and the impact of agro-policy decisions on production, imports, exports, consumption, prices, processing, and in our case, the number of bee colonies and their honey production capacity by 2030. In order to model and correctly assess the development of the beekeeping market in Ukraine until 2030, the following scenarios were developed in this paper: "Baseline", "COVID-19" and "State Support" scenarios. As a result, it made it possible to compare and quantify the results of the impact of management decisions and economic shocks related to the COVID-19 pandemic on the development of the Ukrainian beekeeping industry. To analyze the potential for the future development of beekeeping and honey production in Ukraine, medium-term forecasts were developed for the number of bee colonies, honey production, consumption, and trade. According to the "Baseline" scenario, it was hypothesized that the economic and political situation in the world by 2030 will be consistent with the conditions of 2020. Taking this assumption into account, we assessed the development of the beekeeping industry and modeled a forecast for the development of the beekeeping industry until 2030, which is as close as possible to the actual values of the indicators that we determined when creating the sector. According to the results of the modeling scenario "State support", it was determined that direct state support to beekeepers in the form of direct subsidies per 1 bee family will have a positive impact on the development of the Ukrainian beekeeping industry, and will lead not only to an increase in the number of bee colonies and, as a result, an increase in production volumes, but also to an increase in the number of officially registered apiaries, enterprises and the exit of beekeeping producers from the shadow market. We also developed another "Baseline" scenario using this methodology. It differed only in other assumptions. In modeling the COVID-19 scenario, updated exogenous parameters were taken from the World Bank, USDA, and the IMF. It can be concluded that the COVID-19 pandemic has not significantly affected the forecast for the development of the beekeeping market. The thesis develops proposals for the further development of the beekeeping market based on the developed multivariate econometric model and the results obtained in the course of modeling and forecasting to assess the impact of economic and political factors on the sector in the context of global challenges.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Dibrova A., Dibrova L., Chmil A., Dibrova M., Huz M. Modeling the Impact of Mineral Fertilizer Costs on Effectiveness of Production and Export Corn from Ukraine. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific EJournal*. 2022. Vol. 8 (3). P. 123-152.

- Chmil A. Modeling of the beekeeping sector by using the AGMEMOD model for Ukraine. Інтелект XXI. 2019. № 6. С. 45-49.
- Чміль А. С. Динаміка виробництва та експорту меду в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. № 28 (2). С. 131-134.
- Чміль А. С. Ресурсний потенціал галузі бджільництва Причорноморського регіону. Причорноморські економічні студії. 2020. № 49. С. 125-128.
- Чміль А. С. Аналіз стану та тенденцій розвитку галузі бджільництва Причорноморського регіону. Причорноморські економічні студії. 2020. № 51. С. 172-175.
- Dibrova A., Dibrova L., Chmil A., Dibrova M. Forecasting the consequences of the cost of mineral fertilisers on the development of the corn market in Ukraine using AGMEMOD models. Економіка АПК. 2022. № 29 (3). С. 23-41.
- Oriekhova A., Chmil A., Aleqsanyan V. Analysis of enterprise potential for measuring control efficiency. Lucrări stiințifice. Iași, Romania. 2019. Vol. 62 (2). P. 13-18..
- Aleqsanyan V., Mnatsakanyan K., Oriekhova A., Chmil A. Issues of Swine Breeding Development and the Main Solution Ways in the Republic of Armenia. Agriscience and technology. Armenia. 2020. Vol. 4. P. 22-28.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: розвиток ринку продукції бджільництва України

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U102156; 0115U003458

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Діброва Анатолій Дмитрович
2. Anatolii D. Dibrova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Свиноус Іван Вікторович
2. Ivan V. Svynous

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Білоцерківський національний аграрний університет**Код за ЄДРПОУ:** 00493712**Місцезнаходження:** пл. Соборна, буд. 8/1, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Височанська Марія Ярославівна
2. Mariia Y. Vysochanska

Кваліфікація: д. е. н., с.д., 08.00.06**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України**Код за ЄДРПОУ:** 13722479**Місцезнаходження:** вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Національна академія аграрних наук України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Куць Тетяна Валеріївна
2. Tetiana V. Kuts

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макарчук Оксана Григорівна

2. Oksana H. Makarchuk

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Мірзоева Тетяна Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Мірзоева Тетяна Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Боярчук Сергій Васильович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна